

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Oslo 30.11.2022

Krav til statsbudsjettet 2024 – fra Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene fremmer krav til statsbudsjettet 2024 med hjemmel i avtalen om drøftinger mellom regjeringen og pensjonistenes organisasjoner. Pensjonistforbundet og andre landsomfattende pensjonistorganisasjoner samarbeider i det såkalte SAKO-utvalget. Pensjonistforbundet har sekretariatsfunksjonen for dette samarbeidet. Det er enighet mellom våre organisasjoner om kravene.

I SAKO-samarbeidet deltar Pensjonistforbundet, Telepensjonistenes Landsforbund, Jernbanepensjonistenes Forbund, Politiets Pensjonistforbund, Statens Vegvesens Pensjonistforbund, Postens Pensjonistforbund, Fagforbundet og LO-Stats pensjonistutvalg.

Vennlig hilsen
For Pensjonistforbundet

Jan Davidsen
Forbundsleder

Arne Halaas
Generalsekretær

Innledning

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene representerer over 270 000 eldre. Vi opptatt av å forbedre Eldres levekår og bidra til at Norge blir et aldersvennlig samfunn. Derfor arbeider vi for at eldre skal ha god økonomi, god tilgang på nødvendige helsetjenester og kunne delta i samfunnet på lik linje med andre. Pensjonistforbundet er bekymret for økende forskjeller som forsterkes av den sterke prisveksten som rammer dem med lavest inntekt mest. Gode liv forutsetter økonomisk trygghet, mulighet til å bestemme over eget liv og at sosiale behov blir dekket. Sosial og økonomisk utrygghet, manglende medinnflytelse og utenforskap og ensomhet, er dessverre økende utfordringer blant eldre. Slike utfordringer kan sjelden løses av den enkelte selv, men må løses gjennom politiske tiltak, en sterk offentlig sektor og målrettet bruk av frivillig sektor.

Kravliste:

- Krav 1: Forhandlingsrett på løpende pensjoner fra folketrygden i trygdeoppgjøret
- Krav 2: Økt minstepensjon - Et krafttak for dem som har minst
- Krav 3: Viderefør etterlattepensjon for alderspensjonister i folketrygden
- Krav 4: Uføres alderspensjon må forbedres
- Krav 5: En årlig sum til forhandling om andre saker som er viktige for Eldres velferd
- Krav 6: Kommuneøkonomien må styrkes
- Krav 7: Styrke de økonomiske virkemidler for at eldre skal kunne bo trygt hjemme
- Krav 8: Styrke bostøtten for å gi bedre hjelp til dem i en vanskelig økonomisk boligsituasjon
- Krav 9: Fjerne aldersgrensen for finansieringsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester
- Krav 10: Styrket kapasitet i spesialisthelsetjenesten
- Krav 11: Styrke pårørendepolitikken, samt bedre vilkår for å kombinere arbeid og omsorg
- Krav 12: Tannhelse må bli en del av egenandelsordningen
- Krav 13: Digital opplæring av eldre - digitale verktøy og velferdsteknologi
- Krav 14: Eldrerådsopplæring over hele landet
- Krav 15: Øremerking og dobling av midlene til Den kulturelle spaserstokken
- Krav 16: Midler til bekymringstelefonen og økonomitelefonen for eldre
- Krav 17: 20 millioner kroner til TryggEst og vern av sårbare voksne

Krav 1: Forhandlingsrett på løpende pensjoner fra folketrygden i trygdeoppgjøret

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene krever at den årlige oppreguleringen av alderspensjon under utbetaling skal være gjenstand for reelle forhandlinger mellom partene i trygdeoppgjøret. Oppgjøret skal være innenfor en ramme gitt av frontfaget, slik at pensjonistene får en inntektsutvikling om lag på linje med lønnsinntakerne. Vi er imot rigide reguleringsbestemmelser med lik prosentvis økning til alle. Det bidrar til å opprettholde og forsterke sosiale forskjeller. Forhandlinger gir muligheten til omfordeling innenfor rammen, f.eks. gjennom generelle kronetillegg og lavlønnsstillegg.

Krav 2: Økt minstepensjon - Et krafttak for dem som har minst.

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene krever at satsene for minste pensjonsnivå økes gjennom en opptrappingsplan hvor målet er å overstige fattigdomsgrensen etter EU-definisjonen (EU60). Minste pensjonsnivå må innføres også i nytt regelverk, som et supplement til garantipensjon. Samboende minstepensjonister med opptjening etter gammelt regelverk må få ordinær sats, for å utjevne forskjellene i minstestøtte etter gammelt og nytt regelverk.

Pensjonistforbundet er bekymret for økende forskjeller, som forsterkes av høy prisvekst som rammer dem med lavest inntekt mest. Det er uverdige at minstepensjonistene har en inntekt som ligger så lavt at de er fattige. Fattigdomsgrensen etter EU60 anslås per 2022 til 259 600 kroner for enslige, og 194 640 kroner for samboende. Per 1. mai 2022 ligger minste pensjonsnivå på 232 816 kroner for enslige, og 173 025 kroner for samboende med lav sats. Det vil si nær 26 800 kroner under fattigdomsgrensen for enslige, og 21 600 kroner for samboende.

Vi mener videre at minste pensjonsnivå bør innføres i nytt regelverk for alderspensjon fra folketrygden, som et supplement til garantipensjonen. Garantipensjonen for enslige ligger i dag lavere enn minste pensjonsnivå for enslige. Per 1. mai 2022 ligger garantipensjon for enslige på 209 571 kroner, som er drøyt 23 000 kroner lavere enn minste pensjonsnivå. Vi er bekymret for at dette på sikt vil gi enslige pensjonister som er enda fattigere enn dagens minstepensjonister. Ved å innføre minste pensjonsnivå også i det nye pensjonsregelverket vil de som har en samlet inntektspensjon og garantipensjon lavere enn minste pensjonsnivå bli løftet opp til dette minstenivået. Hensikten er å unngå at pensjonistene i fremtiden skal ha lavere utbetaling enn minstenivået gir i dag.

Vi viser også til at minstestøtten for samboende er betydelig høyere i ny alderspensjon fra folketrygden, enn etter gammelt regelverk. Dette skaper en urimelig forskjellsbehandling på tvers av årskull. Det er urimelig at minstepensjonister etter gammelt regelverk har en årlig minstesats (173 025 kr) som ligger 20 000 kroner lavere enn etter nytt regelverk (193 862

kroner). Det er ekstra urettferdig med tanke på at man etter nytt regelverk kan tjene opp inntekstpensjon i tillegg til garantipensjonen, noe som forsterker inntektsforskjellene ytterligere. Det er aldersdiskriminerende at de eldste årskullene skal ha en minsteytelse som ligger såpass mye lavere enn yngre årskull. Vi krever at minste pensjonsnivå lav sats fjernes, og erstattes av ordinær sats.

Krav 3: Viderefør etterlattepensjon for alderspensjonister i folketrygden

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene viser til at etterlattepensjon for alderspensjonister i folketrygden, den såkalte gjenlevendefordelen, ble vedtatt avviklet av forrige regjering. Pensjonistforbundet krever en reell reform av ordningen som innebærer en videreføring og tilpasning til ny alderspensjon fra folketrygden. Vi viser til at det daværende mindretallet bestående av AP, SP og SV fremmet forslag om dette i desember 2020.

Vi viser til Prop. 13 L (2020-2021) hvor det kommer frem at om lag 120 000 alderspensjonister er mottakere av alderspensjon med gjenlevendefordel. De får i gjennomsnitt 40 000 kroner i økt årlig alderspensjon som følge av gjenlevendetillegget. Dette er betydelige summer for personer med lave pensjoner og er viktig for å utlikne noe av kjønnsforskjellene, da 95 prosent av mottakerne er kvinner. Det er også vedtatt at mottakere med gjenlevendefordel født i 1944 og senere fra 2024 ikke lenger skal få oppregulert gjenlevendetillegget. Når prisene stiger blir gjenlevendetillegget dermed gradvis mindre verdt. Vi er sterkt imot denne øremerkede underreguleringen av etterlattes alderspensjon, og mener at den må reguleres på lik linje med øvrig pensjon. Endringene vil gi en vanskeligere økonomisk situasjon for mange og det vil øke kjønnsforskjellene mellom menn og kvinners pensjonsnivåer. Pensjonistforbundet krever at ordningen med gjenlevenderettigheter tilpasses ny alderspensjon og videreføres, og at ytelsen reguleres årlig.

Krav 4: Uføres alderspensjon må forbedres

Etter dagens regler stopper uføres alderspensjonsopptjening ved 62 år, og man går over til å bli alderspensjonist fra 67 år. For å unngå at uføres alderspensjon skal bli langt lavere enn arbeidsføres alderspensjon må dette endres. Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene mener at opptjeningen av uføres alderspensjon må vare frem til alderen hvor årskullet har kompensert for levealdersjusteringen, og at overgangen til alderspensjon skal skje fra samme tidspunkt. Det må tas utgangspunkt i 1943-kullet som basisårskull, og ikke 1963-kullet, slik Pensjonsutvalget har foreslått.

Et vesentlig poeng med pensjonsreformen er at du skal stå lenger i arbeid for å kompensere for økt forventet levealder. Du må jobbe frem til alderen hvor du har kompensert for levealdersjusteringen dersom du skal få like høy årlig alderspensjon som før reformen. Uføre har av helsemessige årsaker ikke denne muligheten. Pensjonistforbundet og SAKO-

organisasjonene krav vil gi utføre en alderspensjon på linje med pensjonsnivået for en arbeidsfør som kompenserer for levealdersjusteringen.

Krav 5: En årlig sum til forhandling om andre saker som er viktige for eldres velferd

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene krever at det settes av en årlig sum på om lag 100 millioner kroner til forhandlinger om «andre spørsmål med betydning for pensjonistene».

Stortinget ga i 2021 pensjonistenes organisasjoner forhandlingsrett om alle deler av statsbudsjettet som påvirker de eldres livsforhold. For at dette skal gis et reelt innhold er det nødvendig å avsette midler det kan forhandles om. Med en årlig sum på 100 millioner kroner vil det være mulig å sikre finansiering av flere aktiviteter tilpasset eldre deltakere.

Krav 6: Kommuneøkonomien må styrkes

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene krever at kommuneøkonomien styrkes gjennom at rammen økes, samt at Husbankens tilskudd styrkes og innrettes slik at kommunene kan benytte dem til økt velferd.

Eldre er den største brukergruppa av kommunale tjenester. Deres velferd og livskvalitet er avhengig av at kommunene kan yte gode tjenester, men også at kommunene på andre måter kan legge til rette for et aldersvennlig lokalsamfunn. Kommunene får stadig flere og mer krevende oppgaver. Dessverre har det lenge vært et misforhold mellom oppgavene kommunene er pålagt å løse og den statlige finanseringen. Det medfører et redusert tjenestetilbud og at nødvendige investeringer og satsninger uteblir.

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2023, regnet den seg fram til en reell økning av handlingsrommet på kun 0,1 milliarder kroner. Regnestykket var basert på premisser som ikke lenger er gyldige, i hovedsak at det var lagt til grunn en for lav kostnadsvekst.

Handlingsrommet ble derfor mindre. Kommunene har fått sterkt økte utgifter i senere år, blant annet økt rente, økte strømutgifter, økte priser, ansvar for å motta flyktninger fra Ukraina, og kostnadsvekst innen pleie og omsorg. Dette må avspeiles i statens finansiering av kommunene.

Økningen må hovedsakelig komme i form av at rammen økes, men også gjennom at de statlige tilskuddsordningene tilføres midler slik at kommunene kan bruke dem for å utføre lovpålagte oppgaver, innfri rettigheter og gjøre lokalsamfunnet med aldersvennlig. For eldre er det særlig viktig at Husbankens tilskudd finansieres og innrettes slik at kommunene kan benytte dem til økt velferd:

- Husbankens investeringstilskudd for sykehjemsplasser og heldøgns omsorgsplasser

Både etterspørsel og demografiutvikling tilsier at kapasiteten på heldøgns omsorgsplasser må økes. Koronapandemien har også vist at det er behov for økt skjerming mot smitte, bl.a. med enerom med eget bad og større og fleksible lokaler,

slik at beboere ikke smitter hverandre og kan få besøk av pårørende uten å utsette seg for fare. Det er behov for å pusse opp nåværende og bygge flere sykehjemsplasser. Kommunene kan ikke gjøre dette uten en statlig delfinansiering. Pensjonistforbundet krever derfor at tilskuddet styrkes og at statens finansieringsandel økes.

Krav 7: Styrke de økonomiske virkemidler for at eldre skal kunne bo trygt hjemme

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene oppfordrer regjeringen til å basere Bo trygt hjemme-reformen på økonomiske virkemidler gjennom satsinger på boligprogrammer for eldre og særlig gjennom en styrking av Husbankens virkemiddelapparat.

- Staten må stimulere til boligbygging i distriktene i større grad enn i dag, og volumet på tilgjengelige boliger hvor eldre har råd til å bo må øke.
- De statlige tilskuddsordningene som kommunene kan benytte seg av for å bygge boliger etter Eldres behov må utvides.
- Tilskuddet til heis og tilstandsvurdering må gjenopprettes, økes vesentlig og det må lempes på kriteriene for å motta tilskuddet. Tilskuddet ble foreslått avvirket i statsbudsjettet for 2023. Det er et tilskudd som er helt avgjørende for at det kan installeres heis i eldre blokkbebyggelse, som igjen bidrar til at flere eldre kan bo lenger i eget hjem. Å fjerne tilskuddet er en kortsiktig besparelse som medfører økte kostnader på andre budsjetter, f.eks. i form av økt etterspørsel etter omsorgsboliger.
- Midler til kommunal boligveiledningstjeneste for eldre, med fysisk tilstedeværende boligverter/kontorer, særlig i distriktskommuner med tynne boligmarkeder og få tilgjengelige boliger.
- Midler til utbygging av trygghetsboliger i distriktene (jf. utarbeidet forskrift i 2021).
- Midler til etablering av statlig tilpasningstilskudd til aldersvennlige boliger. Husbankens boligundersøkelse for 2022 viser at 7 av 10 mener at det offentlige har ansvaret for boligtilpasning. Blant eldre er dette tallet høyere, samtidig bor mer enn halvparten av dagens eldre i boliger som ikke er tilpasset endringer i funksjonsnivå. Det haster med å etablere en statlig tilskuddsordning i Husbanken til tilpasning av egen bolig for en lang og trygg alderdom i eget hjem, og kommunene har sviktet med å tilby lokale tilskuddsordninger.

Krav 8: Styrke bostøtten for å gi bedre hjelp til dem i en vanskelig økonomisk boligsituasjon.

Bostøtteordningen bør styrkes og utvikles for at den skal kunne bidra til å sikre utsatte grupper en verdig bostituasjon. Slik ordningen er utformet i dag lykkes den ikke med å forebygge fattigdom. Bostøtteordningen har blitt svekket det siste tiåret, som følge av at satsene i regelverket ikke har fulgt veksten i priser, inntekter og bostøtter. Den negative utvikling har gjort at den årlige utbetalingen har falt fra 3,9 milliarder kroner i 2011 til 2,7 milliarder kroner i 2021. Samtidig har det blitt 40 000 færre bostøttmottakere. Det skyldes ikke at det har blitt færre fattige, da andelen av husholdninger med vedvarende lavinntekt har

økt jevnlig gjennom samme periode. Satsene bør gis et betydelig løft, og deretter justeres i takt med den faktiske inntekts- og kostnadsutviklingen.

I 2022, og første halvdel av 2023 er det vedtatt en midlertidig økning av bostøttesatsene. Det er også vedtatt å gi 1 500 kroner ekstra i bostøtte fra januar til april 2023. Disse midlertidige økningene bør i første omgang gjøres permanente, og deretter styrkes videre for å bygge et solid sikkerhetsnett og et verdig liv for personer i en vanskelig økonomisk boligsituasjon.

Krav 9: Fjerne aldersgrensen for finansieringsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene krever at aldersgrensen på 67 år blir fjernet i Kommunal- og moderniseringsdepartementets finansieringsordning for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester, slik at tjenestetilbudet til eldre med størst helse- og omsorgsbehov blir toppfinansiert fra statens side på samme måte som tjenestetilbudet til personer under 67 år.

Vi mener at aldersgrensen som er satt for tilskuddsordningen til særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester er problematisk av flere årsaker. Eldre med særlig omfattende og ressurskrevende behov for behandling, bistand og omsorg har samme behov for en statlig toppfinansiering av sitt tjenestetilbud som yngre med funksjonsnedsettelse, sykdom og psykiske og sosiale problemer. Dagens situasjon både i sykehjemmene og den øvrige eldreomsorgen illustrerer den krevende prioritering kommunene står i. Å utvide toppfinansieringsordningen til også å gjelde eldre vil bidra til å gi de som trenger det aller mest, et forsvarlig tjenestetilbud på samme nivå som yngre. Dagens ordning inviterer til ulikhet og uønsket variasjon i tjenestetilbudet til yngre og eldre tjenestemottakere, og kan føre til diskriminering på grunn av alder.

Krav 10: Styrket kapasitet i spesialisthelsetjenesten

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene er svært for bekymret for nedbyggingen av kapasiteten i spesialisthelsetjenesten og den kraftige reduksjonen i antall sykehussenger som er foregått de siste tiår, og konsekvensene dette har for eldre pasienter. Pensjonistforbundet vil understreke behovet for å styrke kapasiteten i tiden vi går inn med et voksende antall eldre. Eldre med psykiske lidelser og rusproblemer får ofte ikke tilfredsstillende helsehjelp for sine plager. Det gjelder både kommunale tjenester og spesialisthelsetjenester, og det bør settes inn økt innsats på disse feltene.

Krav 11: Styrke pårørendepolitikken, samt bedre vilkår for å kombinere arbeid og omsorg

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene ber om at det nedsettes et offentlig utvalg til å utrede en ny pårørendepolitikk og herunder utredes utvidede permisjons- og lønnskompensasjonsordninger som gjør det mulig å kombinere arbeid og omsorg.

For å kunne bo lenger hjemme er mange eldre avhengig av god støtte fra pårørende. Pårørende er en viktig ressurs, spesielt for eldre med helse- og omsorgsbehov og som bor hjemme. Pårørendeomsorgen må ikke være en erstatning for de offentlige helse og omsorgstjenestene, men et supplement. Det er viktig at vi har en pårørendepolitikk som ivaretar de pårørende og at det legges til rette for at de ikke får for stor belastning, som igjen kan føre til at de selv blir brukere/pasienter. Vi ber om at det nedsettes et offentlig utvalg til å utrede utvidede permisjons- og lønnskompensasjonsordninger som gjør det mulig å kombinere arbeid og omsorg. Utvalget bør være partssammensatt med representanter fra organisasjoner for brukere, pårørende og partene i arbeidslivet.

Krav 12: Tannhelse må bli en del av egenandelsordningen

Pensjonistforbundet og SAKO krever at regjeringen i statsbudsjettet for 2024 prioriterer billigere tannhelsetjenester for utsatte grupper, med sikte på at tannhelse blir en del av egenandelsordningen innen 2025.

Tannbehandling er ikke en del av egenandelsordningen. Personer med dårlig økonomi lar være å oppsøke tannlege for nødvendig behandling pga. kostnadene. God munn- og tannhelse har stor betydning for den generelle helsen. Sykdommer i munn, tenner og kjever er å betrakte som sykdommer på eller i kroppen for øvrig.

Tannhelse må derfor sidestilles med andre helsetjenester. Statsbudsjettet for 2024 må inneholde en vesentlig satsning på tannhelse. Dette kan gjennomføres som en innfasingsmodell der målet for inneværende stortingsperiode (2021 – 2025) er at tannhelse må inngå som del av egenandelsordningen.

Eldre som bor på institusjon eller som mottar hjemmesykepleie over en viss periode har i dag rett til gratis tannbehandling, og må få oppfylt sin rett til en årlig tannhelsekontroll inkludert nødvendig tannbehandling.

Vi mener at alle eldre over 75 år bør få rett til en gratis tannhelseundersøkelse med forebyggende rådgivning hos en tannpleier.

Krav 13: Digital opplæring av eldre - digitale verktøy og velferdsteknologi

Pensjonistforbundet og SAKO krever at midler til digital opplæring av eldre økes betraktelig og blir en årlig post i statsbudsjettet.

Det er viktig at alle aldersgrupper kan delta i samfunnet på like vilkår, være sjef i eget liv og bestemme over egen hverdag. En økende digitalisering av samfunnet fører for enkelte til utenforskap, mindre kontroll over eget liv, lavere tilgjengelighet på varer og tjenester, samt behov for hjelp til å utføre nødvendige oppgaver.

Om lag 600 000 voksne har liten eller ingen digital kompetanse. Om lag halvparten av disse er eldre. Behovet for opplæring er stort. Det er behov for en større og mer helhetlig satsing på å bekjempe digitalt utenforskap.

Prosjekter med årlig og dermed uviss finansiering må bli faste og forutsigbare satsninger på statsbudsjettet, samtidig som bevilgningene må økes. Organisasjoner som representerer brukerne og har erfaring med kompetanseutvikling må prioriteres i arbeidet med digital opplæring. Pensjonistforbundet har i flere år mottatt prosjektstøtte fra Helsedirektoratet og drevet opplæring av eldre i bruk av digitale verktøy og velferdsteknologi. Prosjektmidlene må økes og bli faste tilskudd på statsbudsjettet.

Krav 14: Eldrerådsopplæring over hele landet

Eldrerådene er lovpålagte medvirkningsorganer, med samme rettigheter i kommuneloven som øvrige folkevalgte organer. Allikevel har mange råd ikke fått nødvendig opplæring. De fleste elderråd ble konstituert etter at folkevalgtopplæringen fant sted høsten 2019, og kommunene har ikke egne kurs eller ressurser til å betale for eksterne kurs. Etter valget i 2023 konstitueres det nye elderråd. Disse må få nødvendig opplæring!

Senteret for et aldersvennlig Norge har fått ansvar for å utvikle eldrerådsopplæring i samarbeid med Pensjonistforbundet og KS. I statsbudsjettet for 2023 får senteret 5 mill. kroner for å styrke opplæring av de kommunale og fylkeskommunale elderrådene. Det er en forsiktig start som i 2024 må følges opp med ytterligere 15 millioner kroner, slik at kursene kan tilbys til elderråd over hele landet. Samtidig må det settes av midler slik at deltakende får dekket sine faktiske utgifter ved å samarbeide med Senteret for et aldersvennlig Norge.

Krav 15: Øremerking og dobling av midlene til Den kulturelle spaserstokken

Pensjonistforbundet og SAKO ber om at Den kulturelle spaserstokken flyttes til Kulturdepartementet som en egen post, samt at midlene dobles (dvs. til om lag 70 millioner

kroner) og kan benyttes til eldre og funksjonshemmede, både på institusjon, i samlokaliserte boliger, samt funksjonshemmede og eldre som bor i egne hjem.

Den kulturelle spaserstokken er i dag en del av rammetilskuddet til fylkeskommunene. Den er ikke synliggjort i statsbudsjettet eller prioritert på annen måte, men er på om lag 35 millioner kroner i året og justeres kun i forhold til ev. budsjettvekst. I Hurdalsplattformen står det at regjeringen vil «gjeninnføre Den kulturelle spaserstokken på statsbudsjettet.». Vi ber om at regjeringen følger opp dette løftet, dvs. flytter ordningen over til Kulturdepartementet som en egen post. Samtidig må regjeringen styrke ordningen og markedsføre den overfor aktuelle brukere. Vi ber også om at ordningen utvides til også å gjelde hjemmeboende eldre. Pensjonistforbundet har tidligere hatt ansvaret for formidling av deler av Den kulturelle spaserstokken. Forbundet kjenner målgruppa og er forberedt på å ta et tilsvarende ansvar i tiden fremover.

Krav 16: Midler til bekymringstelefonen og økonomitelefonen for eldre

Pensjonistforbundet tilbyr telefontjenestene «bekymringstelefonen» og «økonomitelefonen» som er lavterskeltilbud rettet mot eldre personer som har behov for å snakke med noen som kan gi veiledning eller være en samtalepartner. Vi ber om midler for å videreføre disse telefontjenestene i 2024.

Pensjonistforbundet har driftet Bekymringstelefonen siden 1. mars 2009, med støtte fra Helse- og omsorgsdepartementet. Telefonen betjenes daglig av personer med faglig bakgrunn fra helse- eller sosialsektoren, som har god erfaring med hva brukerne trenger. Regjeringen foreslo å fjerne tilskuddet på 400 000 kroner for statsbudsjettet 2023 som vil bety at Bekymringstelefonen på sikt kan bli nedlagt. Pensjonistforbundet krever at tilskuddet gjeninnføres på budsjettet for 2024.

Pensjonistforbundet og NAV opprettet i 2017 økonomitelefonen som er en hjelpetelefon til eldre knyttet til økonomiske forhold som gjeld, arv, og økonomisk veiledning. NAV trakk seg ut etter endt prosjektår, men henviser fremdeles pensjonister til tjenesten som nå driftes via Pensjonistforbundet. Vi hadde en periode et økonomisk samarbeid med Lindorff for å drifte økonomitelefonen, men denne avtalen gikk ut i 2020.

For 2023 har vi en midlertidig økonomisk sponsor. Vi har behov for økonomisk støtte dersom vi skal videreføre tjenesten i 2024. Den økonomiske utviklingen med økte renter, høye strømpriser, matpriser og drivstoffutgifter gjør at behovet for et hjelpeapparat er større enn noen gang. Økonomisk svindel av eldre et økende problem og andelen inkassosaker blant gruppen 60+ er også økende. Flere sliter med å få endene til å møtes.

Krav 17: 20 millioner kroner til TryggEst og vern av sårbare voksne

Pensjonistforbundet og SAKO-organisasjonene krever at det bevilges en årlig sum på rundt 20 millioner i 4 til 5 år for å bidra til at et større antall kommuner tilslutter seg TryggEst-modellen og kan bli selvgående TryggEst-kommuner. En fjerdedel av midlene bør settes av til å sikre gode utdanningsforløp, kursholdere og utvikling av informasjonstiltak for å spre kunnskap om TryggEst. De resterende midlene bør stilles tilgjengelig til kommunene i en stimuleringsordning som sørger for å få med minimum 25 kommuner per år.

TryggEst har vist seg som en effektiv og god metode for å avdekke vold i nære relasjoner. Pensjonistforbundet mener at alle kommuner skal ta i bruk og innføre TryggEst-modellen, og vi mener at det skal skje så raskt som mulig. Det vil ha stor betydning for risikoutsatte voksnes trygghet i hverdagen, og som verktøy for kommunene i forebyggings- og avdekkingsøyemed. Pensjonistforbundet krever at bevilgningen styrkes videre til 20 millioner kroner i 2024.